

umjetnosti dne 3. prosinca 1900 Dr. A. Musić. U Zagrebu. Tisak Dioničke tiskare 1901. — To je drobna, 30 strani broječa brošurica, ponatisnjena iz „Ljetopisa“ zv. XV. l. 1900., v kateri razlaga pisatelj z globokim umevanjem in čutečim srcem našega Prešerna največje in najlepše delo. Govori o zgodovini „Krsta“, o njega prevodih,

vsebinski, umetniški tehniki in o smotru, ki ga je imel pesnik pri stvarjanju te svoje najkrasnejše pesmi. Pisatelj ne more verjeti, da je „Krst pri Savici“ rodila le želja, da si pesnik „pridobi naklonjenost duhovništva“. Tudi mi ne — pa bodisi, da je Prešeren v temelju humoriškega navdiha sam tako trdil!
M. O.

To in ono.

Štiridesetletnico svojega umetnega pesništva bodo svečano proslavljali Hrvatje meseca listopada t. l. Slavnost bode priredilo v Zagrebu „Društvo hrvatskih književnikov“ v sporazumu z „Jugoslavensko akademijo“, „Matico Hrvatsko“, „Društvom sv. Jeronima“ in „Hrvatskim pedagoškim književnim zborom“. Slavnost utegne biti zares velikanska, vredna tako lepega jubileja. Osredni slavnostni odbor v Zagrebu je že zasnoval v glavnih obrisih spored proslave. Sredi meseca vinotoka se skličejo na proslavo v Zagreb vsi hrvaški književniki in prijatelji narodne prosvete. Slavljenje se bo vršilo v treh oddelkih: V „Društvu hrvatskih književnikov“ za književnike in njihove goste; v hrvaškem narodnem gledališču za širje občinstvo; po celi Hrvatski za ves narod. Glavne točke programov bodo slavile početnika hrvaškega umetnega pesništva, pesnika Marka Marulića, za čigar spomenik v Zagrebu so namenjeni čisti denarni dohodki ob ti proslavi. — Pozivljamo, da se udeležé tega velikega jubileja hrvaške prosvete v kar najmnogobrojnejšem številu tudi Slovenci. Naš list ga bratski pozdravlja s spisom o Marku Maruliću.

Vladimir Štastný. Dne 6. vinotoka l. 1899. je stopil v pokoj mnogozaslужni češki pesnik Vladimir Štastný, c. kr. profesor verouka na prvi češki gimnaziji v Brnu. Rodil se je dne 17. mal. travna 1891 iz učiteljske rodbine v Rudikovu pri Velikem Mezeříču na Moravi. Ko je bil ustanovljen tu češki učni zavod, je začel poučevati na njem in je marljivo vzgajal na njem srednješolsko mladino celih triinideset let. Poleg te svoje službe je pa pridno deloval ves čas na slovstvenem polju. Ustanovil je „Obzor“, ki izhaja že štiriindvajseto leto, in je v njem objavil mnogo poučnih in zabavnih spisov. Častno ime si je pridobil pa zlasti s svojimi pesmi, katerih je izdal pet zvezkov. V pesništvu je bil učenec Sušilov in je nadaljeval njegovo delo. L. 1869. so izšli lirični „Majové květy“. L. 1879. je izdal „Kytku z Moravy“, ki obsega pet epičnih spevov: „Bouře“, „Poklad černomorský“, „Rostislav“, „Slavomir“, „Svatopluk“ in nekaj drobnejših pesmic. L. 1887. je izdal „Drobné Květy“, 117 krasnih pesmi, katere

se po pravici vzporejajo s slavno zbirko, ki jo je Boleslav Jablonský izdal z naslovom „Moudrost' otcovská“. L. 1892. je izdal „Hlasy a oblasý“, v katerih proslavlja Velehrad in sveta apostola Cirila in Metoda. Iz te zbirke je najbolj znana pesem „Bože, co's náčil před tisíci roky rozžáti otcům víry světlo blahé“, katera se peva po napevu poljske narodne himne „Bože co's Polske“. Ko so Moravani l. 1899. romali v Rim, so zapeli to pesem pred svetim očetom v sikstinski kapeli. Pesem je papežu tako ugajala, da je dal pri izhodu ustaviti spreved in je poslušal še dve kitici tega krasnega speva. Poljaki so se veselja jokali, ko so slišali svoj ljubljenski spev. Mnogo cerkvenih pesmi Štastnega sta uglasbila Chmelíček in Musil. Štastný ni „moderen“ pesnik. Vera in domoljubje mu dajeta najlepše snovi. Njegova oblika je lahka in gladka, njegova beseda ljubezniva in pristrčna, in iz vseh njegovih pesmi diha neskalska harmonija. Kot predsednik društva „Dědictví Cirillo-Methodějské“ se posebno trudi, da dobiva preprosto ljudstvo dobrega beriva. To društvo izdaja svoje knjige že v 9500 iztisih. Sivi starček pa zasluži, da ga spoštujemo tudi Slovenci.

Jubilej pisateljice. Maloruski pisateljici O. Kosačevi so priredili ukrajinski slovstveniki lepo slavnost k petdesetletnici njenega pisateljstva. Dr. Čemjaluvski je predaval o njenem slovstvenem delovanju in o njenih zaslugah za zbujanje maloruskega naroda. Ona je dala Malorusom prvi zgled izobražene narodne rodbine in je v mnogostevilnih spisih razširjala malorusko narodno zavest.

Nemško slovstvo često bogaté talenti slovanškega pokolenja. Dne 13. kimavca prošlega leta je praznovala sedemdesetletnico svojega rojstva slavljena pisateljica Marija Ebner pl. Eschenbach. Rojena je bila v Zdislavcih na Moravi. V mladosti je spisala več glediških iger, ki pa niso prospele. V poznejših letih je začela pisati povesti. Živela je večinoma na Dunaju in živo popisovala dobre in slabe strani dunajskega življenja. Posebno krepko črtani so značaji iz njene moravske domovine. Dasi nemško vzgojena, ni mogla pozabiti vtiskov iz mladosti, ki so jasno izraženi v njenih